ỦY BAN NHÂN DÂN **TỈNH LẠNG SƠN**	**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM** **Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**
Số:941 /UBND-KT	*Lạng Sơn, ngày 19 tháng 7 năm 2023*
V/v xin chủ trương cho phép tỉnh Lạng Sơn xây dựng Đề án triển khai thực hiện thí điểm cửa khẩu thông minh	

Kính gửi: Thủ tướng Chính phủ.

Trong khuôn khổ chuyến thăm và làm việc tại Trung Quốc của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính, UBND tỉnh Lạng Sơn được giao nghiên cứu, ký kết Thỏa thuận khung về thúc đẩy xây dựng thí điểm cửa khẩu thông minh giữa UBND tỉnh Lạng Sơn và Chính phủ nhân dân Khu tự trị dân tộc Choang Quảng Tây, Trung Quốc. Để triển khai Thỏa thuận khung đã ký kết, UBND tỉnh Lạng Sơn trân trọng báo cáo Thủ tướng Chính phủ như sau:

1. Sự cần thiết xây dựng thí điểm cửa khẩu thông minh tại cửa khẩu quốc tế Hữu Nghị và cửa khẩu phụ Tân Thanh, tỉnh Lạng Sơn

Lạng Sơn có 231,74 km đường biên giới tiếp giáp với Quảng Tây - Trung Quốc, có 02 cửa khẩu quốc tế[1], 01 cửa khẩu song phương[2], 09 cửa khẩu phụ[3]; trong đó có 02 cặp cửa khẩu được Chính phủ thống nhất thực hiện tổ chức vận tải quốc tế theo Hiệp định vận tải đường bộ Việt - Trung[4]. Trong những năm qua, hoạt động xuất nhập khẩu hàng hóa qua các cửa khẩu trên địa bàn tỉnh Lạng Sơn ngày càng phát triển, lưu lượng hàng hóa xuất nhập khẩu thông quan ngày càng tăng. Tỉnh Lạng Sơn đã trở thành địa bàn trung chuyển hàng hóa xuất nhập khẩu Việt - Trung lớn nhất trên tuyến đường bộ, là tuyến đường quan trọng để xuất khẩu hàng nông sản của Việt Nam sang Trung Quốc; nhập khẩu từ Trung Quốc các trang thiết bị, linh kiện điện tử phục vụ sản xuất trong nước; đóng vai trò quan trọng trong thúc đẩy giao lưu kinh tế, thương mại giữa Việt Nam - Trung Quốc - ASEAN và ngược lại.

Hiện tại, lượng hàng hoá thông quan xuất nhập khẩu trong ngày qua cặp cửa khẩu quốc tế Hữu Nghị - Hữu Nghị Quan và cặp cửa khẩu phụ Tân Thanh - Pò Chài chiếm khoảng 90% tổng lượng hàng xuất nhập khẩu của các cửa khẩu đang hoạt động trên địa bàn tỉnh. Những năm gần đây, phía Trung Quốc mở rộng nhập khẩu các mặt hàng nông sản, hoa quả Việt Nam nên lượng hàng hóa xuất khẩu tăng mạnh; vào thời gian cao điểm, chính vụ thu hoạch một số mặt hàng nông sản, hoa quả, tại khu vực cửa khẩu quốc tế Hữu Nghị và cửa khẩu phụ Tân Thanh thường xuyên xảy ra tình trạng ùn ứ, gây ảnh hưởng đến an toàn giao thông, an ninh trật tự, vệ sinh môi trường, thiệt hại về kinh tế cho doanh

[1] Cửa khẩu quốc tế Hữu Nghị và cửa khẩu quốc tế Ga Đồng Đăng;
[2] Cửa khẩu song phương Chi Ma;
[3] Các cửa khẩu: Bình Nghi, Nà Nưa, Na Hình, Tân Thanh, Cốc Nam, Pò Nhùng, Co Sâu, Nà Căng, Bản Chắt.
[4] Cặp cửa khẩu quốc tế Hữu Nghị - Hữu Nghị Quan và cặp cửa khẩu quốc gia Chi Ma - Ái Điểm.

nghiệp, thương nhân. Để giải quyết tình trạng này, UBND tỉnh Lạng Sơn đã chỉ đạo các sở, ban, ngành, lực lượng chức năng liên quan triển khai nhiều biện pháp như: điều tiết phương tiện đến bãi chờ để phân luồng dần vào khu vực cửa khẩu; trao đổi, hội đàm với phía Trung Quốc để kéo dài thời gian thông quan, tháo gỡ khó khăn liên quan đến xuất, nhập khẩu hàng hóa; bố trí các lượng chức năng làm việc xuyên buổi trưa; tăng cường thông tin tuyên truyền, khuyến cáo đến các doanh nghiệp…; tuy nhiên các biện pháp trên chỉ là giải pháp tình thế, không giải quyết được triệt để tình trạng ùn ứ hàng hóa tại cửa khẩu.

Thực hiện Chương trình chuyển đổi số quốc gia, Ban Thường vụ Tỉnh ủy Lạng Sơn đã ban hành Nghị quyết số 49-NQ/TU, ngày 28/9/2021 về chuyển đổi số tỉnh Lạng Sơn đến năm 2025, định hướng đến năm 2030. Trên cơ sở đó, UBND tỉnh Lạng Sơn đã chỉ đạo các sở, ban, ngành, UBND các huyện, thành phố tích cực triển khai, tổ chức thực hiện công tác chuyển đổi số trên 05 trụ cột, ưu tiên tập trung vào một số lĩnh vực trong đó có cửa khẩu số. Bên cạnh đó, với mục tiêu hoàn thành Hải quan số theo định hướng Chính phủ số, tạo nền tảng xây dựng Hải quan thông minh theo Quyết định số 628/QĐ-TTg ngày 20/5/2022 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Chiến lược phát triển Hải quan đến năm 2030, tỉnh Lạng Sơn đã chỉ đạo Cục Hải quan tỉnh và các cơ quan liên quan tổ chức triển khai Quyết định số 2810/QĐ-TCHQ ngày 08/12/2022 của Tổng Cục Hải quan phê duyệt " Kế hoạch cải cách, phát triển và hiện đại hóa Cục Hải quan tỉnh Lạng Sơn đến năm 2025". Đẩy mạnh cải cách thủ tục hành chính trong quản lý nhà nước về Hải quan gắn với cải cách, đổi mới hoạt động nghiệp vụ Hải quan trong thực hiện Hải quan số, chuyển đổi số tỉnh Lạng Sơn và cải cách hoạt động kiểm tra chuyên ngành tại cửa khẩu,… tạo thuận lợi cho hoạt động thương mại, đầu tư và vận tải hợp pháp qua biên giới, tạo môi trường xuất nhập khẩu minh bạch, công bằng, nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước trong hoạt động xuất nhập khẩu, năng lực cạnh tranh quốc gia. Ngoài ra, việc xuất nhập khẩu theo mô hình truyền thống như hiện nay đã tiệm cận năng lực thông quan tối đa. Vì vậy, cần thiết phải nghiên cứu, xây dựng mô hình thông quan mới, "mô hình cửa khẩu thông minh" dựa trên cơ sở ứng dụng khoa học, công nghệ hiện đại vào quá trình giao, nhận hàng hóa xuất nhập khẩu để nâng cao năng lực, hiệu suất thông quan tại các cửa khẩu đường bộ, đáp ứng nhu cầu giao thương ngày càng tăng của hai nước Việt Nam - Trung Quốc.

2. Nội dung "Thỏa thuận khung về thúc đẩy xây dựng thí điểm cửa khẩu thông minh"

Trên cơ sở sự ủng hộ xây dựng cửa khẩu thông minh của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính và Thủ tướng Chính phủ Trung Quốc Lý Cường, để nâng cao trình độ thông minh hóa thông quan, tháng 3/2023 Bí thư Tỉnh ủy Lạng Sơn Nguyễn Quốc Đoàn và Bí thư Khu ủy Khu tự trị dân tộc Choang Quảng Tây Lưu Ninh đã tổ chức hội đàm, thống nhất nhận thức chung cùng nghiên cứu thúc đẩy triển khai xây dựng cửa khẩu thông minh, tiếp tục nâng cao năng lực và trình độ tiện lợi hóa thông quan tại cửa khẩu biên giới, đảm bảo ổn định của chuỗi cung ứng sản xuất Việt Nam - Trung Quốc.

Trong khuôn khổ chuyến thăm chính thức Trung Quốc và dự Diễn đàn Kinh tế thế giới tại Thiên Tân của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính, thực hiện nhiệm vụ được giao tại Thông báo số 90/TB-VPCP ngày 13/6/2023 của Văn phòng Chính phủ thông báo kết luận của Phó Thủ tướng Trần Lưu Quang tại cuộc họp chuẩn bị cho chuyến thăm trên của Thủ tướng Chính phủ, UBND tỉnh Lạng Sơn đã cùng Chính phủ nhân dân Khu tự trị dân tộc Choang Quảng Tây tiến hành ký kết "Thoả thuận khung giữa Ủy ban nhân dân tỉnh Lạng Sơn, nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam và Chính phủ nhân dân Khu tự trị dân tộc Choang Quảng Tây, nước Cộng hoà nhân dân Trung Hoa về cùng thúc đẩy xây dựng thí điểm cửa khẩu thông minh" tại Bắc Kinh, Trung Quốc vào ngày 26/6/2023 *(Nội dung chi tiết Bản Thỏa thuận khung được gửi kèm theo Công văn này)*.

Quá trình trao đổi, đàm phán, ký kết thỏa thuận giữa hai bên đã đảm bảo tuân thủ đầy đủ trình tự, thủ tục theo quy định tại Điều 19 Luật Thỏa thuận quốc tế năm 2020 và Quy chế quản lý thống nhất hoạt động đối ngoại. Việc ký kết Bản Thỏa thuận khung[5] được thực hiện trước sự chứng kiến của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính và Thủ tướng Chính phủ Trung Quốc Lý Cường.

3. Một số nội dung liên quan đến cửa khẩu thông minh

Theo dự thảo Quy hoạch xây dựng cửa khẩu thông minh biên giới Trung - Việt do phía Bạn cung cấp thì hiện nay phía Trung Quốc đã triển khai cửa khẩu thông minh theo hai mô hình: (1) mô hình đường sắt trên không thông minh tại Thanh Đảo, tỉnh Sơn Đông; (2) mô hình xe tự hành AGV trên mặt đất tại Cam Kỳ Mao, Nội Mông Cổ. Về xây dựng cửa khẩu thông minh Việt Nam - Trung Quốc theo đề xuất của phía Trung Quốc gồm 02 mô hình:

a) Mô hình 1. Phương thức vận chuyển đường sắt trên không thông minh: vận chuyển container bằng đường sắt trên không và giao nhận hàng hóa giữa hai bên Việt Nam - Trung Quốc. Thực hiện thông quan hàng hóa 24/24 giờ.

b) Mô hình 2. Phương thức vận chuyển bằng xe tự hành AGV trên mặt đất: mua xe tự hành, đặt đinh từ trên mặt đất đường chuyên dụng, xe tự hành thông qua tuyến đường khép kín chuyên dụng do hai bên xây dựng vận chuyển hàng hóa đến nơi kiểm tra và bãi hàng chỉ định. Thực hiện thông quan hàng hóa 24/24 giờ.

Đối với 02 mô hình triển khai xây dựng thí điểm cửa khẩu thông minh theo đề xuất của phía Trung Quốc, UBND tỉnh Lạng Sơn sẽ tổ chức khảo sát, tham quan thực tế mô hình triển khai xây dựng cửa khẩu thông minh của phía Trung Quốc. Trên cơ sở kết quả khảo sát và tình hình thực tế tại các cửa khẩu Hữu Nghị, Tân Thanh, UBND tỉnh Lạng Sơn sẽ trao đổi, thống nhất với phía Trung Quốc về mô hình triển khai xây dựng cửa khẩu thông minh phù hợp với từng cửa khẩu và cụ thể hóa tại Đề án triển khai thực hiện thí điểm cửa khẩu thông minh, xin ý kiến chỉ đạo của các Bộ, ngành Trung ương và Thủ tướng Chính phủ.

[5] gồm 02 Bản chính thức bằng tiếng Việt và tiếng Trung, gửi cho mỗi bên giữ 01 bản.

4. Đánh giá những thuận lợi, khó khăn trong xây dựng thí điểm cửa khẩu thông minh

4.1. Thuận lợi

Xây dựng mô hình cửa khẩu thông minh là phù hợp với chủ trương, định hướng của Đảng, Chính phủ cũng như của tỉnh Lạng Sơn; phù hợp với mục tiêu Chương trình chuyển đổi số và hội nhập kinh tế quốc tế; tạo điều kiện cho thông quan hàng hóa thuận lợi, nhanh chóng, hiệu quả, không tiếp xúc, không bị gián đoạn, giải quyết được vấn đề ùn ứ hàng hóa xuất nhập khẩu, nhất là trong thời gian cao điểm, giảm thiểu chi phí cho doanh nghiệp, thương nhân; nâng cao năng lực, hiệu suất thông quan, từ đó nâng cao lợi thế cạnh tranh của tỉnh Lạng Sơn, thu hút các doanh nghiệp thực hiện hoạt động xuất nhập khẩu qua địa bàn tỉnh; góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia.

4.2. Khó khăn, vướng mắc

Việc xây dựng cửa khẩu thông minh là một vấn đề mới, chưa có tiền lệ, chưa có quy định của pháp luật hay khung hành lang pháp lý có liên quan và cơ sở thực tiễn đề cập đến việc xây dựng cửa khẩu thông minh; trong đó, nhiều lĩnh vực vượt thẩm quyền của UBND tỉnh Lạng Sơn cần được Chính phủ, các Bộ, ngành Trung ương hướng dẫn để tổ chức triển khai thực hiện, cụ thể:

a) Khó khăn về pháp lý: việc triển khai xây dựng thí điểm cửa khẩu thông minh sẽ phải thực hiện mở tuyến đường chuyên dụng vận tải hàng hóa mới hoặc mở rộng các tuyến đường chuyên dụng vận tải hàng hóa hiện có để không làm ảnh hưởng đến mô hình thông quan truyền thống. Như vậy sẽ ảnh hưởng đến phạm vi điều chỉnh của Hiệp định về quy chế quản lý biên giới, Hiệp định về cửa khẩu, quy chế quản lý cửa khẩu biên giới đất liền và các văn bản liên quan. Đồng thời phải thực hiện điều chỉnh các quy hoạch liên quan như: quy hoạch khu kinh tế cửa khẩu, quy hoạch khu vực cửa khẩu, quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất, quy hoạch ba loại rừng,…

Bên cạnh đó, quy trình kiểm soát, giám sát, quản lý xuất nhập cảnh, xuất nhập khẩu, kiểm dịch *(y tế, thực vật, động vật),…* đối với phương tiện, hàng hóa qua cửa khẩu cũng sẽ thay đổi và phải điều chỉnh các văn bản nội luật liên quan đến lĩnh vực hải quan, biên phòng, kiểm dịch *(y tế, thực vật, động vật)* và giao thông vận tải, bổ sung các quy định về tổ chức, quản lý đối với loại hình vận tải khi triển khai cửa khẩu thông minh *(vận chuyển đường sắt trên không thông minh hoặc vận chuyển bằng xe tự hành AGV trên mặt đất),…*

b) Khó khăn về cơ sở hạ tầng, khoa học, kỹ thuật, chia sẻ thông tin: hạ tầng các tuyến đường chuyên dụng hiện có tại cửa khẩu quốc tế Hữu Nghị, cửa khẩu Tân Thanh chưa đảm bảo đáp ứng phương thức vận chuyển như cửa khẩu thông minh; ngoài ra về mặt kỹ thuật, phương tiện vận hành phục vụ triển khai cửa khẩu thông minh hiện nay Việt Nam chưa có; vì vậy việc triển khai xây dựng cửa khẩu thông minh cần nguồn lực đầu tư rất lớn. Khó khăn trong việc chia sẻ, kết nối liên thông dữ liệu logistics và đảm bảo an ninh thông tin khi kết nối với hệ thống thông tin của phía Trung Quốc tại cửa khẩu.

c) Khó khăn về nguồn lực đầu tư: với đặc thù là tỉnh miền núi, biên giới, tỷ lệ hộ nghèo cao, quy mô nền kinh tế nhỏ *(GRDP chỉ chiếm dưới 0,5% GRDP cả nước, đứng thứ 54/63 tỉnh, thành phố)*; cơ sở hạ tầng nhìn chung còn thiếu và yếu, nguồn lực dành cho đầu tư xây dựng còn rất hạn chế, chưa đáp ứng được nhu cầu đầu tư. Tỉnh Lạng Sơn nhận hỗ trợ từ ngân sách Trung ương từ 70-80% nên chưa có đủ nguồn lực đầu tư xây dựng cửa khẩu thông minh theo như đề xuất của phía bạn. Tuy nhiên qua tìm hiểu cho thấy có một số doanh nghiệp sẵn sàng chung tay, đồng hành cùng tỉnh để triển khai thực hiện xây dựng thí điểm cửa khẩu thông minh.

5. Đề xuất, kiến nghị

UBND tỉnh Lạng Sơn trân trọng đề nghị Thủ tướng Chính phủ:

5.1. Cho phép UBND tỉnh Lạng Sơn xây dựng Đề án triển khai thực hiện thí điểm cửa khẩu thông minh tại tuyến đường chuyên dụng vận tải hàng hóa cửa khẩu Hữu Nghị (Việt Nam) - Hữu Nghị Quan (Trung Quốc) và tuyến đường chuyên dụng vận tải hàng hóa Tân Thanh (Việt Nam) - Pò Chài (Trung Quốc) trình Thủ tướng Chính phủ xem xét, phê duyệt. Thời gian thực hiện thí điểm là 02 năm, tính từ thời điểm cửa khẩu thông minh chính thức được đưa vào vận hành sử dụng. Hết thời hạn thí điểm, UBND tỉnh Lạng Sơn sẽ chủ trì, phối hợp với các Bộ, ngành Trung ương đánh giá kết quả thực hiện Đề án thí điểm để đề xuất Thủ tướng Chính phủ cho ý kiến chỉ đạo.

5.2. Giao các Bộ, ngành Trung ương liên quan phối hợp, hướng dẫn UBND tỉnh Lạng Sơn xây dựng Đề án cũng như tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc nêu trên và các khó khăn, vướng mắc phát sinh trong quá trình xây dựng và triển khai thực hiện Đề án, cụ thể:

a) Bộ Ngoại giao hướng dẫn các hoạt động đối ngoại để triển khai xây dựng cửa khẩu thông minh đảm bảo phù hợp với các thỏa thuận, điều ước quốc tế liên quan; thiết lập cơ chế gặp mặt trao đổi định kỳ với phía Trung Quốc; hướng dẫn quy trình, thủ tục mở rộng tuyến đường chuyên dụng vận tải hàng hóa tại các cửa khẩu Hữu Nghị, Tân Thanh.

b) Bộ Công Thương hướng dẫn quản lý nhà nước về hoạt động xuất nhập khẩu; phối hợp sửa đổi, bổ sung quy trình thông quan hàng hóa xuất nhập khẩu.

c) Bộ Tài chính chỉ đạo Tổng cục Hải quan hướng dẫn quy trình, thủ tục hải quan về xuất nhập khẩu hàng hóa qua cửa khẩu thông minh.

d) Bộ Thông tin và Truyền thông hướng dẫn về ứng dụng công nghệ thông tin, việc kết nối, chia sẻ thông tin giữa Nền tảng cửa khẩu số và hệ thống thông tin liên quan tại cửa khẩu phía Trung Quốc đảm bảo an toàn, an ninh thông tin.

đ) Bộ Quốc phòng hướng dẫn việc xây dựng cửa khẩu thông minh đảm bảo yêu cầu về quốc phòng, an ninh; công tác kiểm soát, quản lý phương tiện vận tải chở hàng hóa xuất nhập cảnh đối với cửa khẩu thông minh; dây truyền kiểm tra, kiểm soát của các cơ quan quản lý nhà nước chuyên ngành tại cửa khẩu khi triển khai cửa khẩu thông minh; phối hợp với UBND tỉnh Lạng Sơn và các Bộ, ngành liên quan về công tác điều chỉnh quy hoạch cửa khẩu.

e) Bộ Công an hướng dẫn việc xây dựng cửa khẩu thông minh đảm bảo yêu cầu về an ninh quốc gia, trật tự an toàn xã hội; việc quản lý và đảm bảo an ninh mạng, an toàn thông tin đối với hệ thống trang thiết bị, đường truyền, cơ sở dữ liệu liên quan; phối hợp với UBND tỉnh Lạng Sơn và các Bộ, ngành trong công tác điều chỉnh quy hoạch cửa khẩu.

g) Bộ Giao thông vận tải hướng dẫn các thủ tục để triển khai xây dựng mở rộng tuyến đường chuyên dụng vận tải hàng hóa tại cửa khẩu quốc tế Hữu Nghị, cửa khẩu phụ Tân Thanh và các nội dung khác liên quan; ban hành quy định hoặc hướng dẫn quy định nội địa về tổ chức, quản lý đối với loại hình vận tải triển khai tại cửa khẩu thông minh; thỏa thuận, thống nhất cơ chế, quy trình quản lý vận tải quốc tế với cơ quan có thẩm quyền Trung Quốc đối với loại hình vận tải triển khai tại cửa khẩu thông minh.

h) Bộ Khoa học và Công nghệ hướng dẫn về thẩm định công nghệ, việc chuyển giao công nghệ; kiểm tra, kiểm soát công nghệ và chuyển giao công nghệ trong ứng dụng công nghệ của cửa khẩu thông minh.

i) Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn hướng dẫn quy trình, thủ tục kiểm dịch thực vật, kiểm dịch động vật để xây dựng cửa khẩu thông minh và các nội dung liên quan khác theo chức năng, nhiệm vụ.

k) Bộ Y tế hướng dẫn quy trình, thủ tục kiểm dịch y tế để xây dựng cửa khẩu thông minh và các nội dung liên quan khác theo chức năng, nhiệm vụ.

l) Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Xây dựng, Bộ Tài nguyên và Môi trường, Bộ Tư pháp và các Bộ, ngành liên quan khác theo chức năng nhiệm vụ hướng dẫn UBND tỉnh Lạng Sơn trong quá trình lập Đề án và triển khai thực hiện.

Gửi kèm theo văn bản này danh mục hồ sơ như sau:

- Thoả thuận khung giữa UBND tỉnh Lạng Sơn, Việt Nam và Chính phủ nhân dân khu tự trị dân tộc Choang Quảng Tây, Trung Quốc về cùng thúc đẩy xây dựng thí điểm cửa khẩu thông minh.

- Dự thảo quy hoạch xây dựng cửa khẩu thông minh biên giới Trung - Việt (do Trung Quốc soạn thảo).

UBND tỉnh Lạng Sơn trân trọng báo cáo Thủ tướng Chính phủ xem xét, cho ý kiến chỉ đạo để triển khai thực hiện./.

Nơi nhận:
- Như kính gửi (B/c);
- Văn phòng Chính phủ;
- Các Bộ: NgG, CT, YT, KH&ĐT, TC, TT&TT, GTVT, XD, KH&CN, TP, QP, CA;
- Thường trực Tỉnh ủy (B/c);
- Chủ tịch, các Phó Chủ tịch UBND tỉnh;
- Các Sở : CT, KH&ĐT, TC, XD, TN&MT, GTVT, TT&TT, NgV, YT, KH&CN, TP, NN&PTNT;
- BQL Khu KTCK ĐĐ-LS, Cục HQ, BCH BĐBP, CA tỉnh; UBND các huyện: Cao Lộc, Văn Lãng;
- C, PCVP UBND tỉnh; các phòng CM, TTTT;
- Lưu: VT, KT (LC).

TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
CHỦ TỊCH

ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH LẠNG SƠN

Hồ Tiến Thiệu